

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok 2 zl. — kr.
 Na pol roka 1 > — >
 Na štvrt roka — > 60 >

Jednotlivé číslo 4 kr.

Spisujú a vydávajú:

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
 a **GERHARD NÉMETH.**

Hlavný spolupracovník:
FRANTIŠ BLESZKÁNY.

Redakcia a vydavateľstvo : 7 Budapešti
 I. ker. Döbrentey-utca 18.

sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedneho 5 stĺpcovéh malého riadku je 10 kr.

Mikuláš Lepsényi podľa nakreslenia katolíckeho žartovného časopisu „Herkó Páter.“

S úprimnou dôverou prosíme priateľov našich zásad, aby naše noviny s apoštolskou horlivosťou rozšírovali, pretože semeno našich vznešených úmyslov len tak budeme môcť rozsiat široko a sebe budúcnosť zabezpečiť.

Párie.

India je ďaleko na východe, v Asii. V tejto asiatickej krajine jesto jedna trieda ľudí, ktorých *páriami* nazývajú. Párie sú skoro rovní zverom. O právach sa im ani snívať nemesie. Oni len povinnosti majú. Podielom ich je ustávanie, práca a trápenie sa. Oni sú sluhami ostatných tried, ktorí podľa svevôle zachádzajú s nimi: bijú, tľcú, zdierajú, nutia ich robiť a mzdu im zaplatia bičom, ktorý má na konci klínce. Krivda sa im stať nemôže, lebo nemajú žiadnych práv, odpomoci nikde nemôžu hľadať, pretože oproti ostatným triedam nemôžu mať žiadne nároky. Čo im rozkážu, to sú povinní konať bez všetkej rozvahy, lebo sú úplne vydaní mocným, ktorí ich i odrať môžu alebo hlavu zotáť, bez toho, že by ich preto i ktokolvek na otázku môhol fahať. Veď komu vzali život, to je len *pária*, jedno zviera trochu podobné človeku!

V Uhorsku posávaď nebolo *párij*, lebo až do roku 1848 katolícke zásady mali platnosť. Ale v novejšom čase zo štávy protestantizmu vyrástle pohanstvo — ktoré sa liberalismom nazýva — uchvátilo si vodcovský zástoj a od tých čias indické triedenie mešťanov sa zmáha.

Nech sa ľúbi, prehladnite len vonkocom položenie katolíkov, a hneď rozumný divák musí nám dať pravdu v tom, že v Mariánskej krajine katolíci započínajú byť *páriami*.

Navzdor našej väčšine, čo sa počtu týka, hlavný zástoj je predsa neni náš. Úrady preplňujú, ba už preplnili protestantmi a židmi, katolícku inteligenciu, (vzdelanú triedu) všade zaznávajú, ačkoľvek snášaním útrat na úrady z väčšej čiastky tvorí bremeno katolíckej väčšiny. Budín bol vždy čisto katolíckym mestom a včul už stavá sa jedon kalvínsky kostol na jednom jeho najväčšom námestí, ktoré za prechádzkovy priestor nepovolili, reknúc, že ho treba na tržisťe, ale keď kalvíni pýtali na kostol, otcovia mestskí pokladali sa za blažených, že to miesto môžu prepustiť tomu driečnemu vierovyznaniu a na ciele tržisťa hneď našli iný priestor, okolo kapucínskeho kostola, pravdaže opravdu liberálsky nedbajúc o to, že jarmočný krik súzvuk chrámovej bohoslužby ruší. Veď v tom kostole len *katolíci* vyzývajú svojho Boha! A komuže treba kalvínsky kostol v katolíckom Budíne? kalvínskym ministerským úradníkom. Koloman Tisa po čas svojho slávneho panovania vozmi dovážal kalvínov do budínskych ministerstiev, a táto slávna praktika ani včul nevyšla z módy. Ministerské predsedníctvo, ministerstvá finanšov, vlastibranstva, vnútorných záležitostí, kupectva sú preplnené kalvíni.

Za krátky čas, za 20 rokov podarilo sa ich tak rozmnožiť v starodávnom Budíne, že včul už si môžu vystaviť kostol, ktorého tiež je Tisová rodina, hlavným patronom, ochrannú hodnosť stavajúceho výboru manželka Kolomana Tisy zastavajú.

Ale nie len je to tak pri ministerstvách. To je tak i po celej krajine. Protestanstvo vždy je tým najlepšie odporúčajúcim listom, keď neкто chce dosiahnuť verejný úrad. Katolíci občania musia ustúpiť protestantom.

Odtialto je to, že protestanti hrdo sa vyznávajú za kalvínov, luteránov alebo unitárov, katolíci ale skoro prosia za odpustenie, keď následkom dopytovania sa musia vyznať, že sú katolíci. Jako keď by cítili, že im vážnosť hneď klesne, budúcnosti ich hneď sa v cestu prekážka valí, jaknáhle sa dozvedia, že nepatria do ovčince oblažujúceho protestantizmu. To je len zriedkavý pád, že vzdelaný svetský katolík podľa zásad svojho náboženstva sa opováži žiť, chodieva v nedeľu a vo sviatok do kostola, očúva kázeň, podľa zákona cirkve ide na spoveď, prijímať, sa postí at.ď. at.ď. Kofki svetskí katolíci opovážili sa ku pr. ohľadom cirkevnej politiky vyznávať náhľady cirkevne? Wekerle, Čáky ministri či sa s tým nechvastali, že sú „dobrí katolíci?“ V minulé týždne či Julio Jušth nechcel rákočanom do hlavy natrubiť, že je on „dobrým katolíkom?“ Gróf Štefan Eszterházy, bývalý to nadžupan prešporský na hostine k úcte ministrovi Erdélyimu v deň Ducha Sv. danej, či sa nebil v prsá, že je on takým a takým „dobrým katolíkom?“ a ver všetko jeho katolíctvo pozostáva v tom, že vo veľký pôst raz dva zajde si na obed ku kapucínom a zaje si tam *štokfiša*. A všetci títo „*veľkí katolíci*“ všetci títo „*dobrí katolíci*“ pravdia, že cirkev Kristova nemá pravdy, lež Koloman Tisa, Dezider Bánffy, slobodomurársky Wekerle a Čáky. To hovoria, že cirkev mámi, keď civilný sobáš za urážlivý vyhlasuje. To neni urážlivé. Len nech sa ľúbi opýtať sa Dezidera Szilágyiho, ktorý ačkoľvek ohľadom náboženstva je kalvín, ale lepšie zná než sto pápežov, čo je urážkou cirkve a čo neni. Títo „*dobrí katolíci*“ hrešia, preklínajú statočných kňazov, ktorí sa opovážujú ohlašovať nauku cirkve, katolícke zásady nehádzu pred nohy slobodomurárom, ktorí nie od „Pešti Napló“-va, „Pešti Hirlap“-u, „Magyar-ujšág“-u, „Magyar Hirlap“-u a od iných *židovsko-liberálno-slobodomurárskych* novin nečrpajú svoju múdrosť. Podľa nich ten kňaz, ktorý proti civilnému manželstvu sa opováži vysloviť, ten prestúpil hranice svojej povinnosti, znevážil svoje vznešené povolanie, miesto pokoja rozširuje rozopru. Ale ten kňaz, ktorý túžebný

zreteľ s väčšou vrúcnosťou ovesí na ministra, nežli na prevelebnú sviatosť oltárnu (kanonictvo pravdaže neudeľuje sviatosť oltárna), ktorý nehanbí sa zjaviť pred prenasledovateľmi cirkve, svoje obloky osvieti na jeho úctu, oj to je hodný človek, to je úcty hodný starý pán, ten rozsieva semeno pokoja, ten klaňajúc sa slobodomyselnosti neprestúpil svoje povolanie, ten plnil rozkazy Kristové. Takto napísal v minulý týždeň židovský bócher z Dunaserdahelu v židovskom časopise menom „Pešti Napló.“ V Jeho pravdivosti tedy v skutku nemôžeme pochybovať.

Či sa môžeme tedy tomu diviť, že uhorskí katolíci pomaly vychádzajú na taký osúd, v jakom *párie* indického ľudu boli? Naši nepriatelia vidia, že sme my veľmi nábožné ovečky, ktorí si sami na hlavu usadzujeme našich tyrannov, ktorí i sami obrancov katolíckych zásad napadáme a naničhodných katolíkov mazať a judášskych kňazov zvelebujeme. Jako že by sa neusilovali tedy túto smutnú, veľmi smutnú okoličnosť ale pre nich veľmi výhodnú k vlastnému prospechu upotrebiť, a našu hlavu ešte hlbokjšie tisknúť pod vlny? Už sme na toľko, že ktorí sa len i ozvať opovážia na obranu katolíckych zásad, ktorí sa len opovážia ohlašovať pravú nauku cirkve, toho už očakáva žalár, väzenie. Zodpovedný redaktor týchto novín už sa trápi v žalári, i redaktora „Magyar Állam“-u odsúdili, a je len otázkou niekoľkých týždňov, že pokutu svoju započiat musí. V Rábe jeden malý spis shabala polícia a spisovateľa zažalovali, preto že sa opovážil to písať, že civilné manželstvo nič není iné jako súložníctvo. V ministerstve pravosúdia pracujú na takom zákonnom návrhu, ktorý by uvrhol do žalára toho katolíckeho kňaza, ktorý by pri voľbe sa opovážil dať smer svojim veriacim. Lebo v blaženom Uhorsku dnes zajtra katolíckemu kňazovi len daň platiť bude sloboda, ale užívať občianskych práv, to už nie. Jedon z Haliča sem zablúdený krivonohý žid kedykoľvek môže mu dať frčku pod nos.

Zúfať musíme, keď si na budúcnosť pomyslíme. Zúfať musíme zvláštne preto, že katolíctvo ešte i tieto podlosti s opravdu hlúpou lahostajnosťou snáša. Len hladí, len sa díva, jako by to takto dobre bolo.

Nechcem sa dať na prorocťvá, ale neviem, či neztratíme takto milosť katolíckeho náboženstva, jako ztratila Asia, Afrika tieto prvé kvetné záhrady cirkve? Musíme vyznať, že sme to ho není hodní, navážime si ho podľa jeho ceny, strpíme jeho hanu, jeho pošliapanie, jeho zahnanbenie.

Krvavé slzy vylieva mi srdco, keď vidím, jak sa namáha zlosť, aby svoje pekelné zásady k víťazstvu priviedla a jak hanebne zhnité je katolíctvo v obrane právd Kristových. Medzi kalvínmi nenajdeme pastiera, medzi židmi darmo by sme hľadali rabbína, ktorý by nebol silným kalvínom patrične židom, ale medzi katolíckym kňazstvom ešte i dékanov s červenými pásmi nachádzame, ktorí sa hanbia byť katolíckmi, lebo čo že by potom riekol milý jeho priateľ, židovský arendátor so zlatou reťazkou? Čo by riekol drahý ích druh hlavný služný? Veru je to hrozná potupa, že nachádzame kňazov, ktorých my svetskí katolíci musíme napomenúť!

Jestli že sa neprebudíme k novému životu, jestli že nebudeme vždy a všade, i vo verejnom živote silnými katolíckmi, jestli že na to budeme dávať pozor, čo povedia na to naši nepriatelia: židi a slobodomyselníci? a nie na to, čo učí naša cirkev, katolícka cirkev? tak pomaly celkom vyndeme na osúd indických parij. Vo všetkom nazad nás sotia, všade nás pomínú, stále odstránia, znevážia, opovrhnu, vysmejú.

To je hanba, čo páchajú na nás! Ale my sme sami toho príčinou. Nazdávate sa, čitatelia, že by sa opovážili takto s našou cirkvou zachádzať, opovážili by sa poslanca pápežského tak surovo uraziť, opovážili by sa katolíckych spisovateľov uvrhnúť do žalára, keď by sme my neboli tak zhníli, tak biedne lahostajní? Nikdy! Ale už nás znajú, znajú našu chatrnosť, našu necitlivosť, a preto smelo nás vykope každý somár.

Ale dokedy že tedy bude ešte trvať tento potupný stav? Dokial máme trpeť, aby nám na hlavu hašterili? Kedy že už raz budeme opravdivými katolíckmi, odhodlanými bojovníkmi Kristovými, ktorí sa neklaňáme nepriateľovi ani vtedy, keď je generál, keď je i millionkrát ministrom. V zásadách nemožno sa pojednať. Kto není s Kristom, ten je proti nemu, keď sa i Alexandrom Erdélyim menuje; a keď katolícky kňaz sa mu klania, ten je zradcom Krista, ktorý by zaslúžil, aby ho od oltára korbáčom odhneli a mu na čelo šibenicu vypálili.

Katolícki občania! jestli že nechcete potupným spôsobom na vnivoč výnsť, lebo už je dvanásť hodina na to, robme nečo. So všetkým včul na stranu, aby sme tú najväčšiu úlohu, *Kristovú cirkev zachrániac*, vykonali. Vy sa divíte? Áno, tu je reč o zachránení cirkve Kristovej, lebo nebezpečenstvo hrozí tomu oltáru, medzi služebníkmi ktoréhožto sa tiež zradcovia nachádzajú.

Nie, to nemôžeme trpeť. My *svetskí katolíci* postavme sa na nohy a utvoríme nového

ducha v cirkvi, ktorý ducha sobectva, dichtivosti po vyznačení a ducha márnosti podľa jeho zásluhy zo svätiny vymetie, spolu i s jeho modlármi.

Utvorme jedného nového ducha, pravdivého, silného, nezlomného, ktorý sa nejedná, katolíckeho ducha, ktorý by stál jako skala oproti pokušeniam hrozby, vábenia, podplácania a márnivosti.

Ale tohoto ducha len tak môžeme utvoriť, keď sily naše napnúť *rozširujeme katolíckeho spisy* a prenasledujeme slobodomyselné čarbaniny.

Slobodomyselné noviny, sošity, rýchlopisy, výtisky neberme ani do ruky nikdy. Ba kdekoľvek také nečo vidíme, odhovorme každého od držania slobodomyselného výtisku. Z druhej strany ale odporúčajme podľa našej možnosti katolíckeho diela. Články katolíckych novín čítajme aj pred inými, nech nás poznajú, veď tieto noviny ohlašujú pravdu.

V 22. čísle som písal: nech si ku sebe nadobudne každý predplatiteľ *ešte dvoch nových predplatiteľov* počnúc od Juliusa. Kofki že vyplnili už toto vyzvanie? Ponevác ja nie len inému píšem, ale i sam to činím, čo druhému radím, s hrdým seba povedomím vyzradím to, že ja som už vyplnil na mňa pripadajúcu časť tej úlohy, nie dvoch, lež troch nových odobrateľov som nadobudnul. Ale či tedy vykonali už v tomto ohľade ich povinnosť všetci naši čitatelia? Na kofko ja vicm, len veľmi málo ich vykonalo! Nech si to nikto nemyslí, jako by som ja preto písal tieto články, aby noviny boly plné. Oj nie! Taký cieľ by nezasluhoval ani černidla. To chcem, že čo poviem, aby to aj *nasledovali čitatelia*, lebo to pre jejich dobro hovorím.

A kto má dušu, kto má silné katolíckeho presvedčenie, kto má horiacu lásku ku Kristovi, ten to i vďačne i nasleduje.

Zlostný liberalismus chce rozmiaždiť cirkev Kristovú. Tedy tie najudatnejšie jej zbroje: bojovníkov katolíckeho tlači napadá, plody katolíckeho tlači vyvoláva k boju.

Liberáli si mysleli, že zabiju „Kreštana“, keď Lepsényiho uvrhnú do väzenia, že ochromia „Magyar Állam“, keď Szemnecza zatvorí.

Musíme ukázať liberalismu, že sa prerátal; výsledok násilenstva práve bude oprotivný a ohľadom na liberálov strašný! Práve preto, ponevác takýmto potupným násilenstvom prenasledujú katolícku tlač, práve preto s dvojnásobnou horlivosťou ju podporujeme, nech ešte rastie, nech sa posilní upevní a rozširuje všade!

Rozširujeme tedy plody katolíckeho tlače, rozširujeme zvláštne „Kreštana!“

Zas tedy to prizvukujem, čo som predtým v druhom čísle prizvukoval: nech si nadobudne od prvého juliusa k sebe každý predplatiteľ *ešte dvoch nových predplatiteľov*, nech vychádza od týchto čias *v 25 tisíc výtiskoch*.

Každý predplatiteľ nech sa na to usiluje, aby od týchto čias do jeho obce ešte dvakrát toľko chodilo z týchto novín, než posávať chodilo. Kam posávať chodilo 10 výtiskov, nech chodí od týchto čias 30 výtiskov; kam 25 chodilo, nech chodí tam od týchto čias 75, a tak ďalej.

Keď sa katolícka tlač zosilní, zosilní sa i katolícky duch. Aby sa tento duch zosilnil, posilnime tlač.

Hore sa tedy uhorské katolíctvo, hore, posilni tvoju tlač, rozširuj, katolíckeho noviny, lebo, keď je tlač silná, tá môže posilniť i ducha. Keď ale katolícky duch žije v nás, jestli že katolícky duch nás všetkých prenikne, nebudeme *páriami*, tou opovrhnutou, zneváženou, vysotenu triedou ľudu, ba nám bude patriť vodcovský zástoj, sláva a moc, čo podľa väčšiny našeho počtu i s právom nám prislucha.

Božie požehnanie budíť s nami!

Dr. Aleš Bakonyi

pravotár.

POLITICKE CHÝRY.

Nový nadžupan satmárskej stolice. Za nadžupana satmárskej stolice a slobodného kráľovského mesta Satmár-Németi kráľ vymenoval podžupana z toľňánskej stolice Adalberta Šimončiča. Adalbert Šimončič bol už i ablegátom na krajinskom sneme; zastupoval dunaföldvársky okres, ale r. 1887. oproti Edmundovi *Szeniczeymu* buchol a potom ho vyvolili za hlavného služného. Na podžupánskom stolci predišol ho včulajší minister vnútorných záležitostí Dezider *Percel*, v záujme ktorého v boňhádskom okrese pri voľbe vo februári Šimončič neslýchané násilenstvá páchal; Percel najviac jemu sa môže poďakovať, že ho vyvolili. Ponevác ale v Uhorsku nad kortešácie väčších zásluh slávna liberálna banda neuznáva, dá sa pochopiť, že dobré služby Šimončičovi ponáhľali sa odmeniť so satmárskym nadžupanstvom. Šimončič ináč je človek surových spôsobov, ktorého podriadení nikdy neľúbili. Ani neni veli e im ľúto za ním, že odchádza z ich kruhu.

Vojenské cvičby na jaseň. Stranivá miesta, kde sa tejto jasene veľké cvičby budú vydržiavať generálštáb už konečne sa ustálil. Podľa tohoto ustálenia jasenné vojenské cvičby vo východnojužnej čiaste zadunajskej sa budú vydržiavať, jako pred troma rokmi, ale včul nie prísno na okoli Päti Kostolov, lež medzi Päti Kostolmi a Veľkou Kanižou, tedy v Baraňánskej-Šomodskej a Zalánskej stolici. Na cvičbách i vlastibranstvo vezme účasť v zodpovednom počte a toho roku nie v užšom smysle uhorské lež i chorvátske

a ľudské honvédske pluky vezmú do veľkých vojenských cvičení, ktoré toho roku ešte dlhšie potrvajú než obyčajne, nakoľko úplné dva mesiace vojsko bude v pohyblivom stave.

Štátne matriky. Návod, ktorý dal minister vnútorných záležitostí matrikárom, obsahujúci asi 120 odsekov, vlastne není nič iného, jako obsah rozličných nariadení. Minister vnútorných záležitostí z toho stanoviska sa pohl, že to len ku výhode vecí môže byť, keď matrikári všetko, čo majú vedeť, pospolu v jednom nariadení najdu, a nemusia v rozličných nariadeniach hľadať roztrásené pravidlá. — Návod ministra vnútorných záležitostí v ohľad na tomto pozostáva zo štyroch hlavných častí. Prvá najrozsiahlejšia časť obsahuje všeobecné na matriky požadné a na matriky narodených a mŕtvých požadné zvláštne nariadenia. Druhá časť obsahuje, jako sa má zachádzať, keď matriky sa majú napraviť verejnosprávnou cestou, tretia časť, jako sa má zachádzať, keď sa matriky majú nahradiť, keď vyšly na vniroč; konečne štvrtá časť obsahuje nariadenia, jako sa má zachádzať, keď sa udania majú spísať stranivá vojančiny.

Milodary.

Na útraty, ktoré vznikly preto, že hlavný redaktor našich novin: Mikuláš Lepsényi bohužiaľ bol odsúdený, milodary ráčili nám zaslať:

Budapešť, Péter Matyuga, Michal Jaloveczky, István Masura po 1 zl., Jozef, Zsófia, Anna a Mária Matyuga, Václav Kafka a Zuzinka Jaloveczky po 50 kr. Báhon, Maria Zelenski a Éva Uherčík po 50 kr. — Csábrág-Varboku, veleb. Ján Dedinszky 2 zl., Štefan Fabian 50 kr. — Velkoborovská faruost 5 zl. — Ašsa-kürth, Jozef Lányi 1 zl. 50 kr., István Meliss, István Jobek, N. N., Audrás Gabalecz, Jozef Hegedüs, Vendet Krajcsovics, Gašpar Veselszky, Matej Pazsitni a Štefan Kristofics po 50 kr., Mihály Pieter, Ján Kamiacs mlínár, J. Kmetty vdova, Pavel Szojak a Jozef Horáček po 1 zl., ešte iní dohromady složili 2 zl. 30 kr. — Szt.-Abrahám, Michal, Anna a Pavel Csambál, Jozef a Ján Štefunko, Florián Kollár, Ondrej Horváth, Jozef Belko, Jozef Kollár po 1 zl., Gašpar Oravec, Jozef Kopácsik po 50 kr., Štefan Biletik 10 kr. — Békés-Csaba, sbierka Jána Lanovics 2 zl. 40 kr. — Kís-Herestény, Ján Miskovics 80 kr., Ján Lichtner 50 kr. ešte iní dohromady složili 50 kr. — Vogyerád, August Jurenka gazda, Štefan Lusztik po 50 kr., Jozef Dobiáš polesný 1 zl., ešte iní dohromady složili 50 kr. — Velké-Bélicze, Michal Minár 1 zl. Štefan Nemet, Michal Benyuška, Štefan Oláh, Michal Harczeg, Tomáš Szlávik, S. Balazsovics, Štefan Pecho a Georg Igaz po 50 kr. Ján Kedrovics 1 zl., ešte iní dohromady složili 6 zl. 8 kr.

Za poslané milodary, jako tiež za poslané útrpné riadky v mene milého mučedníka našej svätej veci najvrúcnejšie vďaky vzdávame Požehnaj Bože štedrých darcov s nebeským i zemským požehnaním.

(Pokračovanie nasleduje.)

Delegácia.

Viedeň 6-ho junia.

Jeho Veličenstvo kráľ dnes na poludnia prijal vo viedenskom zámku delegácie. Najprv uhorských, potom rakúskych delegátov prijal kráľ obyčajným spôsobom.

Prijatie uhorskej delegácie.

Členovia uhorského krajinského výboru dnes predpoludním o 11 hodine sa shromáždili v radnej dvorane delegácie, jedon vo skvostnom uhorskom ruchu, druhý zas vo vojenskej jednokrojke, a tam poslúchali oznam grófa Aladára Andrásyho, že jaký má obsah tá reč, ktorú chce držať k Jeho Veličenstvu. Potom išli do zámku. Hlavný majster obrádov voviedol ich do výsluchovej siene, kde okolo trónu v polkruhu sa postavili. Nezadlho dostavil sa kráľ so svojou sprievodzkou.

Gróf Aladár Andrásy, predseda to uhorskej delegácie následovne rečnil ku kráľovi.

„Vaše cisárske a kráľovské apoštolské Veličenstvo! Náš najmilostivejší Pane! My členovia uhorského krajinského výboru v smysle XII. zák. článku z roku 1867 krajinským uhorským snemom vyslaného a na rozkaz Vašeho Veličenstva na 6-ho junia do Viedne povolaneho s poklonou predstupujeme pred Vaše Veličenstvo, aby sme, prv než by sme našu prácu započali, daň poddanej vernosti a lásky na schody trónu najmilovanejšieho panovníka složili. Keď podľa nášho poverenia tá ústavná povinnosť nám pripadá, aby sme návrhy, požadné na spoločné záležitosti dvoch štátov riešiť posudzovať a rozvážovať si predvzali, ani včul v našom pokračovaní nemôžeme si inú zásadu vystriť, jako tú, ktorú nasledujúc, dosavadným krajinským výborom sa podarilo najvyššie uspokojenie Vašeho Veličenstva si vyzískať, a ktorá v tom záleží, aby sme obrannú schopnosť krajiny ustavične vyvinujúc, útraty na to v súhlase so šetrením hmotných prameňov poskytl. Na uhorský krajinský výbor čaká ťažká úloha, ale s múdrosťou Vašeho Veličenstva podarí sa i nám ju uspokojivo rozlúštiť. Dôverujúc v otcovskú prozretelosť Vašeho Veličenstva, pokojne patríme do budúcnosti, v tom presvedčení, že Vaše Veličenstvo opierajúc sa na lásku národa, na silu vojska, našej monarchie postavenie veľkej mocnosti, a pokojnú politiku zachovajúc i hmotné naše záujmy ráčite podporovať. V záujme týchto cielov i my si žiadame podľa nášho poverenia, spoluúčinkovať. Preto na zdar našej práce prosíme, otca nebeského vtedy, keď vzdychy millionov verných poddanných vstupujú do našich úst, aby Božská prozretelosť Vaše Veličenstvo k dobru

národov pod slávnym žezlom žijúcich, ešte na mnohé roky, nech vás Boh všemohúci blaženým životom obdarí!“

Odpoveď Jeho Veličenstva.

S úprimným zadostučinením prijímam city vašej vernej oddanosti, ktoré ste mi pri tejto príležitosti tlumočili. K bystrému uspokojeniu môžeme to prizvukovať, že od posledného zasadnutia krajinského výboru zovnútorňá poloha monarchie v každom smere bola uspokojivá. Naše priateľské pomery so všetkými európskymi mocnosťami zdarne opatrované podstatne zvyšovali cit uspokojenia a upevnenia všoebecného pokoja. Pridržiujúc sa posávdných vyprobovaných základov našej politiky, snahy mojej vlády i na ďalej budú smerovať na upevnenie spoločných záujmov Európy.

Povýšenie potreb mojej vojenskej správy v pomere minulého roku je pristrojené a zodpovedá tomu, aby sa vojsko a námorníctvo ďalej vyvíňovalo, ohľad berúc na hospodársku a peňazitú polohu monarchie.

Bosnia a Hercegovina v hospodárskom, jako aj v inom ohľade dostatočný pokrok ukazuje. Tieto krajiny i v budúcom roku zo svojho vlastného svoje potreby pokrývajú.

Návrhy na pojednávanie predostreté odporúčajú do vašej vlasteneckej horlivosti a vždycky dokázanej obozretnosti vašej práci ten najlepší zdar viňšujem a zo srdca vás pozdravujem.

Reč kráľovu nasledovalo hlučné „éljen,“ na čo barón Dezider Bánffy ministerský predseda predstavil údov delegácie Jeho Veličenstvu.

Jeho Veličenstvo asi tri štvrté hodiny shováral sa s delegátmi. Vnútorňým tajňým radcom podal ruku a zas prekvapil ľudí s podivnou svojou pamäťou na tolko, že sa i na rodinné pomery delegátov vedel rozpamätovať. Jeho Veličenstvo dlhé časy sa vyprával s gr. Aladárom Andráššym, s gr. Ludvikom Bathyányom, s Kolomanom Tisom, s gr. Julom Szapárym, ktorého prednášku pokojne vonkoncom poslúchal, ďalej s Maximiliánom Falkom, s Aurelom Münnichom, Jókaimu vyslovil Jeho Veličenstvo svoju radosť nad tým, že dobre vyzerá, na čo básnik poznamenal, že nezadlho, bohužial, bude už museť jako najstarší hrať zástoľ predsedy.

— To však vám neprekazuje — riekol kráľ — aby ste nepokračoval vo vašej písomnickej činnosti, tak usilovno, jako predtým.

— Toho roku len jedon million pýta minister vojny na opakovácu zbraň. Na tretiu vojenskú akademiú, jako to z predostretého oznamu vysvitá, predbežne, není výhľadu.

Prijatie rakúskej delegácie.

Po prrjatiu uhorskej delegácie nasledovalo prijatie rakúskej delegácie Jeho Veličenstvom; tu knieža Lobkovič držal reč k Jeho Veličenstvu; rečník tiež mnoho rečnil, ale málo povedal, lebo takéto reči obyčajne nemávajú žiadnej barvy a pohybujú sa vo všoebecných výrazoch.

Jeho Veličenstvo od slova do slova tú istú odpoveď dal i rakúskej delegácii, ktorú už pred tým bol povedal uhorskej na reč grófa Aladára Andráššyho.

Potom Jeho Veličenstvo i s delegátmi rakúskymi pustil sa do rozhovoru. Viacej delegátov vyznačil oslovením.

Osvedčenia útrpnosti.

Z príležitosti toho nepravého súdu, ktorý zodpovedného redaktora našich novín pod zámitkou, že *urazil kráľa*, vyhlásil za hodného do štátneho žalára, všoebecná katolícka mienka zajajkala a opravdu obsypala našu redakciu útrpnými a proti súdu proteštujúcimi listami. Mikuláš Lepsényi bol by môhol rozdraždený rozmar obecenstva použiť a na výhodu svojej záležitosti upotrebiť, ale jeho zriedkava skromnosť mu nedovolila, aby ku svojej sláve čo len i jedon riadok uverejnil. Dojímavé krásne listy odložil si na pamiatku, jakožto dôkaz všoebecnej úcty, ale nedal ich verējnosti.

Ponevác včul obžaloba neskromnosti sa ho nemôže dotknúť, my včul otvoríme tú drahocennú kopu listov, a jeden alebo druhý v našich novinách prinesieme, nech vidí liberálna banda, že i katolíci zhajú si úctif svojich veľkých mužov a všeliké mamlastvo nenechajú bez slova.

Prevelebný Pane!

So žalostňým srdcom som sa dozvedel z týchto malých novín, že pre pravdu musíte pokutu trpeť. Ale úfam, že Boh hriech nenechá bez trestu. I apoštolovia trpeli za pravdu, ale dobrotivý Boh vždy im bol na pomoci. Žiadam, aby ste túto zkušku s dôverou v Boha môhol snášať. My odoberatelia s opravdivou útrpnosťou prosíme dobrotivého Boha, aby ku vífzstvu priviedol tie idey (myšlienky), ktoré prevelebný Pán zastupuje.

Marcali vo februári 1895. s hlbokou úctou

Alexander Köcski.

Prevelebný pán redaktor!

Nevládzem dostatočne to vysloviť, čo sme cítili, keď sme čítali, že prevelebný pán Mikuláš Lepsényi pol roka väzenia dostal pre urazenia kráľa!

Jako to? Pre urazenia kráľa odsudzujú redaktora „Magyar Néplapu“ a „Krestana“? Veď práve tieto noviny nás povzbudzovaly a vyučovaly na vernosť a úctu naproti kráľovi a predsia tieto urážajú kráľa?

Nuž a ktorí v Debrecíne pri príležitosti Kqššúthovej zábavy taliánskemu kráľovi holdujúci telegram poslali a keď na nášho kráľa pozdvihli poháre, od cigáňa dali si hrať „Predsa huncút...“ nótu, či to

nebolo uráženie kráľa? Pravdaže tam bolo málo katolíkov, ostatným ale neurobia nič!

Pravdu mal pán advokát Višontai, keď povedal: Lepšie by bolo liať olej na vlny, nežli na oheň. Odsúdením Prevelebného pána opravdu olej liali na oheň, pretože s týmto pobúrili každého opravdivého katolíka.

Pokým Vaša Velebnosť medzi veľkými murámi žalára budete trpieť, za ten čas my nepodvratne budeme stáť na tom základe, na ktorom ste nás viedol a s tou najväčšou útrpnosťou budeme čakať vaše vyslobodenie sa, aby ste sa chopil pera, a zas môhol ohlašovať.

Naši nepriatelia sa nazdávajú, že sa vyplní to proroctvo: „Zbijem pastiera, a rozprchne sa stado.“

Lenže sa my nerozprchne; ba oprotivne tým lepšie budeme spolu držať, pretože, *kto ešte ani včul nevidí prenasledovanie katolíkov*, ten je buďto *zlostného ducha*, buďto hlúpy. Už redaktorov troch počestných novin uvrhli do väzenia a ešte ani včul by sme sa neprebudili? To by už bola veľmi veľká hnilosť.

Oj, či by sme vďačne pretrpeli žalár miesto nich!

V Pakši 18 febr. 1895.

V mene katolíkov v Pakši
s najhlbšou úctou

Františ Schmidt.

Prevelebný pán redaktor!

Prenasledovaný súc za pravdu očakávajúce odplatu v nebi, žiadam, aby ste v povedomi nevinnosti s čím väčšou silou snášal tieto skúšky.

Stolný Belohrad, 19-ho febr. 1895.

s opravdivou úctou

Dr. Hubert Szalay,
professor bohoslov.

Prevelebný pán redaktor!

Jako s našimi veriacimi v Lúčkach, tak i s veriacimi v Kalamenovej dojadi dostali sme tú smutnú zvesť, že revolucionársky duch panuje u nás na väčšiu slávu uhorskej štátnej idey, pred vašou Velebnosťou, jakožto pred neohrozeným zastávateľom katolíckej veci — otvoril brány žalára a síce navzdor nad slnko jasnejšej vašej nevinnosti.

O, áťne sme čítali váš obviňovaný článok a povzbudení sme v ňom obdivovali vašu apoštolskú smeľosť a vašu horlivosť za našu vieru. Prijmite našu úprimnú úctu, vrelú našu vďaku, braterské naše pozdravy!

Naše modlitby sprovádzajú vyznavača viery do tmavého žalára! Nech Boh posilní, poteší i tam svojho vyznavača, s ktorým sa stotožňujeme, a ktorému, jestli je za potreby, podľa našej možnosti, žiadame byť i na pomoci.

V hlbke žalára vzdychajte i za nás, prosíme, k Pánovi, aby keď príde naša hodina, sme i my hodní boli k vašej velebnosti!

Sme s úctou vyznavačom povinnou a s úprimnou braterskou láskou.

V Liptovských-Lúčkach a v Kalamenovej 18-ho februára 1895.

Katolícki veriaci a ich duchovný pastier.

Jozef Masššura,
farár.

Prevelebný pán redaktor!

Nevieme súcich slov na, ktorími by sme nad vašim odsúdením našej ľutosti a nášmu sa pohoršeniu dosť dôrazne môhli výraz dať. Prijímam, poteší to povedenie našej útrpnosti. Nech vás, pretože s vami domie, že za pravdu trpíte, a nie sam, po. aci. duševne bude celá katolícka cirkev a jej veri. kato-

Opravdu, utešené sú to polohy! Dnes-zaitra i lícké noviny redigovať už bude hriechom, ba snáď čítať!! Jako sa predvída v blízkej budúcnosti i navštevu v katolíckom kostole budú žalárom pokutovať!

Dosť sme hlúpi, že všetko toto strpíme a nevieme tomuto potupnému židovskému liberalismu na zadok naklásať!

Som prevelebnému pánu

Kis-Kovácsi, 22-ho febr. 1895.

Ponižený sluha Štefan Szabó.

Obraz zo života.

Načrtil: Rybár.

Od rodu súc rybárom, chodil som hore dolu Váhom, a abych ulovil rybkú, spravil som si udicu hybkú. I hodil som udicu do pláne, kde rybka obyčajne zastane; rybka chytená, na udici sem a tam sa moce, keď naraz žid zo Štiavnici na talige ku mne dohrkoce. Aj vāj. — prerečie Jordán — to bych nikdy nebol myslieť, rybáru, aby dňa 19. mája, nikto neprišiel ku mne do bálu.

No čo že ti chybí Jordáne, že tak ťažko dýchaš, jako čo by tvoje mešky už viac nedúchaly dobre?!

Ach veru ťažko vydychujem, lebo máme teraz takieho farára, ktorý židov tak na úzde drží, jako pracovití Gombašania lenivého Okáľa. Jakonáhle farár tento ku nám do Liptova prišiel, všetko na opak poprevracal — muziky zkassoval, tanečným zábavám vojnu vypovedal, pálenku piť zakazal, ľudí od pálenčených nápojov sa zdržovať prisahou zaviazal, — jakiesi kruhy pozakladal, missionárov sem povolal, dňa 19. mája b. r. tanečnú zábavu nám úplne pokazil a to všetko preto, aby nás židov zo svojej farnosti von vypráši!

Ale Jordánko, vy nehovoríte pravdu. Ja som práve včera bol v Ružomberku, kde som počul z úst samého p. farára, že mu vy veru iba galibu robíte. Počúvajte tedy, čo je pravda v skutočnosti.

Pán farár muziky zkassoval, ale len takie, pri ktorých vy Jordánko rebach mávate a chudobných mládencov a dievky štiavnické o poslední halier privádzate; tancom vôbec vojnu vypovedal, lebo zabaviť sa počestne, ale nie v krčme, pán farár mládeži z času na čas milerád dovoľuje, keď ho o to statoční mládenci štiavnickí požiadajú; že pálenku piť zakázal a ľudí do striezlivosti násilným spôsobom priviedol, to je tiež nie pravda, lebo ani zákon Mojžišov slobodnú vôľu neodopiera človekovi, nasledovne, ktorý Štiavničian pálenky sa zrečie, sám od seba dobrovoľne to učíní. Pán farár neťahá nikoho do striezlivosti motúzom. Kto chce, môže žida nechať, kto nechce môže sa mu, čo zlatému teľatu i na ďalej klaňať.

„Jakiesi kruhy vraj pozakladal.“ No to je už skutočná pravda. On — pán farár — kruh katolícky založil v Ludrovej i v Štiavnici, asíce preto, aby katolíci spolu držali, aby sa čítaním dobrých kníh a novin vzdelávali a takto, aby krčme na veki „dobré sa maj peleš lotrovská“ vypovedali.

„Missionárov povolal.“ I to je skutočná pravda. Dal by Boh, aby sa Missie všade vydržovali, vtedy istotne židia vlčiu tmu dostanú, kresťanom oči sa otvoria, lepšie pre nich časy zkvitnú, uhorských Izmaelov len na toľko si ctíť budú, na koľko mravopočestnosťou svojou si to zaslúžia.

A jaký to ozaj bál ten pán farár zakázal?

Ponevác by ste nám vy Jordánko pravdu úplne nepovedal, opýtame sa o veci jedného čeladníka, čo očitého svedka, ktorý bol pri tej podarenej zábavke prítomný.

Čeladník tento nasledujúcu nám o bále tom podáva zprávu:

Dňa 19-ho mája b. r. bola tanečná zábava usporiadaná vo Veľkej-Štiavnici blízko mesta Ružomberka. Zábavku sriadil Abrahám veľmi zaujímavú. Billety rozposlal zlatými písmenami opatrené po celom hornom vidieku.

Entrée t. j. vstupné bolo v 15 kr. ustálené. Čistý výnos mal byť obrátený na dobročinné ciele, zvláštne na zaopatrenie špiritusu pre sedliakov a cibule pre židákov. Tanečná zábava započal sa mala o 8. hodine večer. Abrahám úzkostlivo čaká pozvaných hostí, predovšetkým, ale mládež štiavnicšú. Termín určený už prechodí — muzikanti struny nafahujú, kolofoniou hrubo natierajú a z pamäti groše rátajú, ktoré do bassov dostanú. Abrahám netrpezlivo sem a tam sa prechodí, oknom ustavične von vyzerá, v hneve o zem nohou dupoce a kriklavým hlasom ani vrana zaškrečí; kde sú tí naničhodní mládenci štiavnicší? Hm. . . hm . . . iba jak sa im nečo zlého prihodilo?

Veru sa im prihodilo ozve sa temný hlas z pod kozuba. Práve teraz prichádzam z Ludrovej, kde som ráno bol na službách božích prítomný — po obede ale som sa trochu u priateľov mojích pozabavil. Ja viem, prečo mládež na zábavu neprichádza. Muzikanti a Abrahám zvedaví, čo by to bola za príčina dotierajú na prespolného, aby im tú vec vysvetlil. Cudzinec bez obalu celú vec im vysvetlil. Bol som dnes — praví — v chráme Božom, kde som počul od p. farára tieto pamäti hodné slová:

„Mojí drahí farníci! Posiaľ ste ma vždy, kedykoľvek som vás o nečo požádal s ochotnosťou poslúchali, slúchnite ma i dnes, čo vášho duchovného otca a pastiera. Prosím vás, neidte dnes na tú tanečnú zábavu, ktorú v Štiavnici vydržiať mienite. Keď už chcete nejakú zábavku, spravte si ju sami, ale nie tak, aby ste len „jednemu“ do vreca všetko nahnali a seba o posledný krvopotne vyrobený groš pripravili. Majte len trocha trpezlivosti, my údovia kruhu katolíckeho, my si sami zábavku usporiadame a počestne sa zabavíme.“ Bola to reč dojímavá, v kostole hrobové ticho nastalo, každý dojatý hlasom pastiera svojho poberal sa domov. Myslím tedy, že mládenci a panny štiavnicšké dobre urobili, keď svojho dobrého pastiera poslúchnuc na zábavu sem neprišli.

Jako čo by hrom bol úderil do Abraháma, keď toto počul, Zubami škripal, vlasy z hlavy si šklbal, jako šialený sem a tam behal hromy a paromy, a všetko zlô na p. farára vyvolal. Len že psi hlas neide do neba! Farára hrom nezabil, nešťastie ho nepotkalo, nič zlého sa mu neprihodilo, on spokojne sladký sen si odpočival. A len na druhý deň sa doznal o statočnosti svojích farníkov, ktorí židom opovrhnuť na bál sa neustanovili.

Sluha, ktorý vstupné 15 krajcarové mal inkasovať, vidiac, že z bálu stalo sa neslýchané flaško t. j. že z bálu je veľké nič, od haňby dobre že nezhořel.

Jako že by nie, keď na miesto rátaných 200 zl. mal v kasse celých 15 kr. ktoré bol zaplatil jeden hosť pozvaný — prvý a posledný — Čo keď videl čeladník, že je tam na bále samotný, čo nejaký pustovník, pýtal si vstupné 15 kr. nazpaf. Sluha týmto ešte viacej zahaňbený s kľafbou a zlorečením vzal nohy na plecá, prežehnal žida a vinšoval mu šťastlivú zábavu tanečnú. Vinš sluhu dobre účinkoval. Žid v zúfalstve spravil si sám hostinu. Strelal do tých čias pivo, víno, dokiaľ si modzgy nepomútil. Naposledy „muzikanti hraje“ úzkostlivo zareval. Smutný, žalostný marš muzikanti hrajú, židákovi slzy z očí sa dvíhajú — Jordán marš tancuje, farárovi všetko dobré zo srdca vinšuje — tancuje kvadrillu, tancuje čárdáš, chce sa ešte lepšie rozveseliť, pripíja áldomáš. Údy svoje zuna-vený k odpočinku skladá, blúzni ešte i vo spaní na p. farára. Naraz ráno o hodine tretej z posteľe sa ztrhne, pred dom jedného kresťana s muzikou sa vrhne. Aby farára rozdráždil, „Éljen Kajuch“ volá, hlasom mocným, revom hlučným Mojžišovho volá.

Poučenie.

1. Šťastliví farníci, ktorí majú dobrého pastiera, šťastlivý pastier duchovný, ktorého ovečky posilňujú viera. Česť mládencom, pannám štiavnicškým v Liptove slúchajte vy len farára v každej čase dobe.

2. Nešťastliví farníci, ktorí idú za hlasom krčmára, lebo ten mnoho zlého o Bohu, o viere potára.

3. Žid éljenoval Kajúchovi, ktorý vieru katolícku na sneme krajinskom zpotupil veľmi bol hotový. My voličia ka olícki verní sme kráľovi, lež od dneská ne-smieme byť verní Kajúchovi. My katolíci nemôžeme éljenovať Kajúchovi, ale smieme a môžeme nad ovečkou poblúdenou horké ronit slzy. Keď ztratená ovečka navráti sa do ovčince z ktorého ubehla, i my volať budeme! Éljen, éljen a ešte raz éljen, ovečka nájdená!!

Zpráva.

Tlačiaren Sv. Gerharda v budúci týždeň prejde do rozsiahlejších miestností, lebo na včulajšom mieste nie len že sa nepomiesti, lež keď Dunaj vylijeva, nemôže účinkovať, lebo do pivnice nadíde zo spodku voda. Následkom tohoto stehovania následovné číslo našich novín o jeden deň prvej to jest v sobotu výjde.

Illusie.

*Vychádza slnko letom nad kráčiny
Jak v zime z poza šedivého Nedza.
Blyská po hviezdach kým sa drie za nimi
No nečaká ho iba ranná hviezda.
Ozaj, klieštami tými žeravými
Nedá si iná v nádrach šarapatíť*

Čo hneď by chcelo boláčku pozlátiť
A lásky vernosť prisahalo by mi
Večnou dennicou nechcela by som byť.

Hej, ale slnkom, slnkom bych si priala
Kebych sa stala do dňa „Krešťanovým.“ —
Všetku bych vodu z neho vyžmíchala
A naplnila cievy ohňom svojim,
Aspoň bych potom takto neblčala. —
A sám „Kalaka“ zo stredného pásma, —
Nie, neveril by, že som to už zas ja,
Bo hviezda moja by sa ligotala
Vzdor jeho peklu blažená a šťastná!

Nuž ale čože, to sú illúzie
Ktoré sa asi nikdy nevyplnia. —
O hviezde šťastia ľahko blúzniť mi je,
Keď zabudnem sa, lebo čože som ja?
Ach nahá duša čo ätherom žije.
Keď medzi svetom lietat ma zunuje
A nemôžem zniest jak sa ľud hrduje
Vlezem do lipy, lebo do lalije
A teším toho, kto ma pochopuje.

Oj ako ma to raz ta, raz ta ľahá —
Ver i vrahovia by ma ľutovali.
A nesmiem, nesmiem objaviť sa tak hľa —
Ako, veď by ma celí zapľuvali.
I ten čo šepce: „duša moja drahá“ —
Môžte mi veriť, tiež sa za mňa hambi
A že ma ľúbi, nepovedal Vám by.
No neviem, neviem prečo sa tak zdráhá —
Ach „stari,“ ti ma inak milovali.

Veď neznali ma a až mveli za mnou,
Lež čo, ja vtedy bola som tak malá!
Div, že bola som k vlasti lahostajnou?
Ba dost, že som sa i vo znanie dala
Povesti, ktorá prezvala ma „kňažnou“
Keď v slniečkovej kolíske som spala.
Ach falošnica, tak ma očáňkala:
Že prenesmierne jednúc budem šťastnou
Až pravotári lživé stavby svalia.

Že potom, potom budú aj prostriedky
Tak zaodiať ma jak sa patri slušne:
Spodničok biely s červenými priedky,
Suknicu z „ništu“, aj konce záušné.
Priam jak babičky šatily sa niekedy
Načo sa temer ani nepamätám,

Keď tmy a mlhy prekážaly svetlám
Ja neznala ich — a mňa moje dietky,
No včul už aspoň zvedia, kde svoj byť mám.

A treba im len raz zavolať na mňa,
Ozvať sa musím, čo by aj nechcela.
Bo viem už dobre, všade že je klam a
Mne úprimného ťažko najst priateľa.
Pokútno „anjel“ a pred svetom „sana“
Alebo „stryga“ — mnohí tak už ctia ma. . .
Však presvedčte sa, až vkročím do plesa,
Kto pozdraviť ma z veľmocných najde sa, —
Či nie je všade ku mne láska chladná?

Pravda ľudu.

Pleško, či ma neznáš?

(Dľa Túske z Herkó-Pátera).

V uherskej krajine, kdesik v Sedmohradsku, nie tak veľmi dávno, asi keď keď Bánfi bol hlavným županom stalo sa, že jeden dedinčan viedol na jarmak do susedného mesta prichovaného junca, Plešku. Len že veru, jako to obyčajne býva, viacej bolo na predaj statku jako kupcov. Už aj poludnia odzvonili, a nášho dedinčana ani to sa len žiaden nepýtal, že odkiaľ a prečo prišiel. Napokon predsa zablúdil k nemu jeden pánskej postavy muž a spýta sa ho:

— Začo máte toho junca, gazdik?

— Za pätnásť strieborných, odvetí mu tento.

— No, povie mu pán — toľko vám nemôžem dať zaň, lebo toľko ešte nestojí. Ale viete čo Janko gazda, dajte ho ku mne toho junca, a ja vám ho tak vychovam, že bude z neho hlavný župan, potom vás bude peniazmi vydržiavať.

— Naozaj? Vy byste vedeli z toho môjho junca hlavného župana vychovať?

— No a prečo bych nevedel; za pár týždňov bude z vašeho Plešku taký hlavný župan, až hej!

Náš dedinčan trochu rozmýšľa, aj sa za uchom poškríbe, a bárs aj trochu nedôveruje, ale pekný výhľad a nádej na budúcnosť Plešku, že ho jeho Pleško bude peniazmi vydržiavať, zvíťazily v ňom. a tak prerieknuť ku pánovi:

— No Boh vám pomáhaj, nedbám, dám vám môjho Plešku, len potom sa usilujte ho čím lepšej vychovať.

— Nebojte sa nič Janko gazda, nebudete sa mať za čo ponosovať.

A tak sa stalo, že milý náš gazdik s peknými nádejami, ale bez Plešku ponáhľal sa domov.

Tak asi o dva týždne zas išiel do mesta, a vyhľadal toho pána, čomu jeho Plešku odviezol.

— Pochválen! Dobrý deň vinšujem, pane!

— Na veky amen. Vítam vás Janko gazda.

— Nuž prosím bych ponížene, prišiel som sa po-dívať na toho môjho Plešku; i kde že je?

— Kdeee, nuž v úrade.

Dedinčan vyvalí oči, ani nechce uveriť, že by jeho Pleško za tak krátky čas hlavným županom bol sa stal, preto nedôverujúc sa spýta:

— Var len snád nezostal tým hlavným županom?

— A prečo by nie? Len idzte na stoličný dom, tam sa už aj smlúvať môžete s ním, keď sa vám chce.

Janko gazda odľudzuje, a beží na stoličný dom, kde pod vrátami stojacích drabantov sa pýta:

— Prosím ponížene, jako že tu treba ku hlavnému županovi ísť?

— Čo chcete s hlavným županom? Veľký je to pán, ku nemu nemôže bárs kto ísť.

— Ale mňa len snáď pustí, veď ma pozná. Len mu povedzte, že je tu Janko gazda z N.....j.

Na to jeden drabant vojde ku hlavnému županovi, a mu prednesie, že jeden sedliak chce na každý pád ku jeho milosti ísť, lebo že ho jeho milosť dobre zná. Hlavný župan sa síce nepamätal na žiadneho Janka gazdu, ale myslel si, že to bude volajaký hlavný korteš, i pustil ho. Janko gazda, kým by vošiel, pekne, jak sa svedčí, zaklopal na dvere, načo hlavný župan v nútri zablácal:

— Voľno!

Na ten hlas začalo sedliakovi srdce jako na poplach biť. To je on — myslel si — môj Pleško, poznám ho po hlase. Potom vošiel do izby, kde sa s tvári do tvári s hlavným županom našiel. Náš sedliak sa len díva a díva, a medzi tým hlavu hlavného župana s hlavou jeho Plešku porovnáva. Hlavný župan zareval naň:

— Čo tu chcete?

Ale Janko gazda nič. Len sa i na ďalej díva a díva, myslíac si, že ho len ráz ten hlavný župan pozná. Ten ale netrepežlivo aj po druhý krát zareve:

— Čo chcete? Hovorte, alebo sa pakujte.

Načo náš úbohý sedliak zakričí:

— Pleško! či ma neznáš?

Hlavný župan ale zacingal na drabanta, a dal vyhodíť Janka gazdu; mysleli si, že sa zbláznil.

Janko gazda s opustenou hlavou vrátil sa naspák domov a vylieval horké žiale srdca svojho, takto volajúc:

— Nevďačný Pleško! Hej ale však ani nedám viac z junca hlavného župana vychovať.

Poslovenčil: *Slavoľub Adamčík.*

CHÝRNÍK

Kráľ v Zente. Zo Zenty sa oznanuje, že vojenské cvičby, ktoré sa započnú v Bánffy-huňade, tam budú pokračovať. Na tých vojeaských cvičbách i sam kráľ bude prítomný a okolo 20-ho septembra príde do Zenty. Stranivá uhospodenia kráľa a jeho sprievodu boli v Zente úradníci z kráľovského dvoru. Kráľ bude bývať v hostinci menom Eugen, barón Beck ale, hlava to generáľštábu na mestskom dome.

— **Pút do Veľkého Maria Czellu.** Dňa 5-ho septembra bežiaceho roku pôjde z kostola Františkánskeho z Budapešte pút do Veľkého Maria Czellu (Štýrsko) na ktorej môžu účasť vziať uhri, nemci a slováci. Z Budapešte do Lielienfeldu jedna osoba platí za železnicu sem a tam na II. triede 16 zl., na III. triede 10 zl. 80 kr. Na žiadosť programm pater Guardian (býva: IV. ker. Ferenciek tére Budapest). Na štáciach, ktoré medzi Budapešťou a Prešporkom ležia, môžu sa veriaci pripojiť, cena z týchto štáci je v programme vyložená. Ku príkladu: Z Nových Zámok platí jedna osoba na III. triede 7 zl. 50 kr. sem a tam. Karty na železnicu sú k dostániu od 1-ho augusta až

do 3-ho septembra jedine u Patrov Františkánov (IV. ker. Ferenciek tére). Putníkov z okolia prosím peniaze do 1-ho septembra sem poslať, abych pre nich potrebné železničné karty a vozne zaopatril môhol.

Zo žiarlivosti zabil ženu. Z Košíc sa píše: Julo Bodnár murár 19-ho januára vzal si za ženu Luizu Takáčovu, jedno mladé švárne dievča, ktoré pracovalo v tabakovej fabrike. Stav manželský mladej páry bol veľmi búrlivý. Surový muž vždy urážal svoju mladú ženu, až konečne pred tromi týždňami žena v rozhorčenosti zanechala muža a ďalej v tabakovej fabrike pracovala. Muž oddal sa pijatike. 15-ho junia o jednej hodine popoludni nenadale sa stretol so svojou ženou na ulici a započal ju prosiť, aby sa vrátila k nemu, o čom ale žena ani počuť nechcela. Muž jej výčitky robil, že preto nechce k nemu sa vrátiť, lebo že s inými drží. Na to žena sa obrátila a tam ho nechala! Muž za ňou bežal a trikrát nožom pichol jej do prs. Žena o niekoľko minút zomrela, vrahu chytili.

Lekár a nemocná. Z Firenzu (v Taliánsku) sa telegrafuje, že tam Dr. Lombardo, chýrny to lekár očí jednej panej menom Karole Lotti-Grani s ostrou brytvou odrezal krk, a potom sam seba zastrelil. Domnievajú sa, že príčinou tohoto hrozného skutku bolo to, že lekár od dlhšieho času musel prenasledovať so svojou láskou tú krásnu a mladú ženskú, ale ponač ho nechcela poslúchať, vo vzteklosti zabil tú paniu.

Strajk baníkov v Rešici. Baníci v Rešici — jako sa odtiaľ píše zastavili prácu a tento strajk porád medzi baníkmi viac a viac sa rozmáha, 15-ho junia tiež i sekne-bani, ktorá je vlastnosťou rakúsko uhorskej železničnej spoločnosti 450 robotníkov sa pripojilo ku tým strajkujúcim, neskôr zas 150 robotníkov zastavilo prácu. V Rešici včul je 240 vojakov a 60 žandárov umiestnených a zo susedných obcí porád ešte prichádzajú žandári ku bani. Všetky bane tej spoločnosti žandári strážia, aby ďalšie rozširovanie strajku prekazili. Gejza Bene, direktor to banický v Rešici, ktorého dom onehdy tak silno dobývali, utekal do Karanšebesu, Balajthy kráľovsky to banický direktor, ktorého pre strajk poslali do Rešice, 16-ho v telegrame napomenul, Beneho, aby sa vrátil na svoju stanicu.

Angličani a Rusi v Asii. Keď angličani z juhu na sever napredujú v Asii. ani Rusi nezaháľajú, lež zas berú sa na juh. Včul z doliny nižšieho Axusa (rieka) poslali dve kompánie pechoty, šesť horných delísk a osem sotnij kozákov na vidiek Uru Tube v Pamíre, viacej tisíc kirgizov usadlia po dolinách Pamíra a železnicu z južnej Sibirie od Bochary na Margilan celkom až do Uru Tuby vystavia. Uru Tube je na 80 mil od Čitráfu.

Afgánsky emir, ktoréhožto jedon syn sa včul v Londyne zdržuje, chána Umru, keď po zbitiu povstania v Čitráli tento posledný k nemu bol utiekol, dal chytiť a včul ho prisne dáva strážiť.

Zbláznil sa pre politiku. Z Viedne sa oznamuje: 17-ho junia do palácu kniežata Windischgrätza, ministerského to predsedy večer o desiatej hodine vrátil sa jedon mladík, ktorý vykrikujúc: Nech sdochne Windischgrätz! Nech zahyne koalícia! všetko lámal čo mu len do ruky prišlo a po chodoch i gázové lampy pomrvil. Čeliadka chytila toho opovážlivca a oddala ho policii. Ten mladý človek vyznal, že sa nazýva Davidom Feirerom, má 20 rokov a je kupeckým pomocníkom. Policia ešte sa nemôhla dozvedeť, či má dočinenie so šialeným, alebo s opovážlivcom.

Zavraždený vrchní stanice. Z Miškovcu sa píše, že Kalaša predstaveného to na stanici v Šajo-Sv.-Petri

pri stanici Dubihčáň medzi šinami našli mrtvébo. Stal sa obeťou vraždy, lebo, na mrtvole vidno znaky zovnútorého násilenstva, medzi iným jazyk mal vyrezaný.

Nešťastlivo pochodil jedon husársky dôtojník. Zo Šoproňa telegrafujú: gróf Ladislav Nitzký podporučík pri husároch tak nešťastlivo spadol s koňa, že ani nádeje niet, aby ostal na živote.

Prevrhnutý železničný vlak. Z Aradu sa píše, na hospodárskej železničnej čiare vo valelungánskom bore stalo sa nešťastí. V strmom úbočí pri Meňháze drevom naložený vlak vyšmikol sa zo šínov z násypu dolu spadol. Rušeň Mojžiša Stojku kuriča pochoval pod seba a ho roztrhal. Mašinista Bogar, ktorý darmo sa usiloval dať oprotivnú paru a rýchlovlak zastaviť, tiež bol smrteľne poranený. Vrchnosť záviadla vyšetrovanie.

Chytení falšovateľa peňazí. Z Dobrice v torontálskej stolice sa píše, že tam žandarmaria chytila onehdy jednu z des atích údov pozostávajúcu bandu, ktorá sa s falšovaným peňazí zaoberala. Tá spoločnosť falšovala koruny a 10 halierníky pod vodcovstvom maliara Jančeva, Jančev sa vyhotovil i potrebné nástroje ku falšovaniu peňazí. Zvláštno je, že v tej spoločnosti je mnoho i zámožných ľudí, tak i jedon majiteľ pevného mlynu menom Milán Nedi-cs Domnievajú sa, že v krátkom čase ešte i viacej tamejších obyvateľov príde do žalára okresného súdu v Alibunári.

— **Smenky falšujúci sedliak.** Jozef Venzler šváb to z Árpádu v Baraňanskej stolici 8-ho junia v sobotu predpoludním — jako sa odtiaľ píše — prišiel do sporitelne v Pátikostoloch, kde jednu 300 zlatovú smenku zadal, aby sa mu vyplatila Ústavovému úradníkovi podozrivou bola tá vec, lebo na smenke videl meno Jankovič bez všetkého krstného mena. Aby mal času, túto vec náležite prezreť na 12. hodinu naričil k sebe toho švába. Za ten čas presvedčili sa o falšovaní a o 12. hodine dôkladne sa dostavivšieho chlapíka už popredku upovedomená polícia vzala pod opateru. Nemčisko sa veľmi nafakalo, že jeho hriech tak rýchlo prišiel na javo a mnoho času potreboval, pokým meno svoje môhol vypovedať.

— **Zbesnená sviňa.** V Čarnóte (baraňanská st.) — jako sa odtiaľ píše ešte koncom minulého mesiaca pes Jozefy Szentgyörgyi vdovy pokúsil jednu ošipanú. Ačkoľvek psa zastrelili a keď ho otvorili, nenašli v ňom, že bol zbesnený, tá na pastvu chodiaca sviňa predsa po tieto dni sa zbesnila a celý kŕdel sviň pohrýzla. V Čarnóte včul neni živej svine.

— **Zunovali život.** Vdova Františka Flekinger 11-ho junia rano v Pálovej ulici pod číslom 6 bývala, podrezala si žily, pokým zbadali, už dokrvácala. Príčina tej samovraždy sa nevie. — V ten istý deň predpoludním s III. poschodia domu pod číslom 36 v Barošovej ulici skočil Ludvik Kratovič, rodák to z Veľkého-Váradu. Na skutku sa zabil. Príčina jeho skutku je neznáma.

Upovedomenie. *Ludová strana* v Budapešti (VI. Podmanická ulica číslo 8, I. poschodie) *krajinskú sústrednú pisárň* otvorila, a táto účinkovať už aj počala. Aby však účinkovanie tejto kancelárie bolo zdarné, obecnstvo sa vyzýva, aby túto *pisárň* hneď upovedomilo o každom pohybe či politickom, či spoločenskom *ludovej strany* sa týkajúcom. Redaktori ale dňových a týždňových novin, ktorí držia s *ludovou stra-*

nou na to sa prosia, aby svoje noviny pod nápisom kancelárie posílali, za čo jakožto za vzájomnu službu z času na čas zprávy im bude posílať. Konečne *predsedov všetkých katolíckych kruhov, čitateľných spolkov alebo katolíckej spoločnosti* jakéhokoľvek mena na to prosí tá kancelária, aby jej sdělili meno a bydlu i toho patričného telesa, i vlastnej ich ctenej osoby. Odkiaľkoľvek a čokoľvek by neкто písal, *nikdy* nech nezabudne na čele svojho listu *meno volebného okresu a stolicu* pomenovať.

Na zaopatrenie si cirkevných náradí, kostolných zástav a praporov atď. odporúčame ústav **Jozefa Gavora** v Budapešti, Vacovská-ulica číslo 17.

DOPISY.

Z Bolerázu (Bélaház).

Prevelebný pán Redaktor!

V pätnástom čísle tohoto ročníka nášho milovaného „Kresfana“ v dopise z Bolerázu na krátko sdělil som hibanie sa liberálnej stránky u nás v prešporskej stolici, a zvláštno čo stalo sa v tomto ohľade v našej susednej obci Klčovonoch (Istvánlak) a slúbil som že časom o tejto veci viac podám, a že udám aj meno tých nešťastných katolíkov, ktorí sa podpísali na civilné manželstva, svetské matriky, prestupovanie na židovstvo, atď. no ale z istých príčin od toho menoslovu radnej upustím.

Musíme predo všetkým vedieť, že pod jakým dojmom podarilo, sa pánom lapajom toľkých voličov na slobodomyselnú stránku tak v malej obci nalapať, veď jedonásť hlasov v Klčovonoch znamená ohromnú väčšinu.

Na začiatku tohoto roku mali sme v našom trnavskom okrese richtarské voľby, a jako to obyčajno býva, tak aj v Klčovonoch byly dve stránky a pr. — daže každý môže dla svojho nahľadu a vedomia voliť koho chce, a to mu nikto nemôže zazievať, tak teda klčovskí občania rozdelení súc na dvoje, jedna strana s vl. p. farom bogdanovským bola za starého statočného richtára, nuž ale dobrá kortešacia poistila pre nového kandidáta väčšinu, za nového kandidáta bol aj tuším hl. pán slúžny, a tak teda nová strana zvíťazila. Ale na tom nebolo dost; nová strana velice mala za zle oprotivnej zvláštno vl. p. fararovi že nebol na jej strane, na ktorej boli aj všetci krivonosí, a chcela sa jakosi odplatiť, túto príležitosť použivúc pán notár na kortešáciu, pre slobodomyselnú stranu získal takmer celú novú stranu, zvláštno celý obecný úrad; ale ako by aj nie, veď aj pán Sonenfeld ich mal k tomu! a potom chceli zas väčšinu spraviť oproti „ludovej stránke.“ Nuž ale čo že to tí Klčovani podpísali? Veď oni hovoria že oni na žiadne civilné sobáše, na žiadne svetské matriky a na žiadne židovstvo sa nepodpísali, oni že len svoj hlas (vota) podpísali pánu slúžnému ktorý na slobodomyselnú liberálnu stránku za ablegáta vystúpi, a tu chudáci zabudli, že nohama idú šlapať svoje sväté náboženstvo, svoje sväté sviatosti.

Veď čo že chce táto slobodomyselná liberálna strana? Ona chce, a natom nástojí, aby všetky ti kresťanstvo urážajúce nové zákony, ktoré naši slobodomyselné páni ablegáti (mameluki) proti našej vôli odhlasovali, do života uvedené boli; Kdo teda dá slobodomyselnej liberálnej strane svoj hlas a sa jej podpíše, ten potažne sa aj podpísal na civilne manželstva, svet-ské matriky, predstupovaná na židovstvo (recepciu) bezbožnosť, atď. a toto je čo mali vedieť tí páni Klčovani, však aj tam tuším „Kresťana“ čítajú.

Jako očujeme aj po iných obciach sa podobne podpisy dialy, no keď by sme tak podobne všetci činili čo zaraz by sme mali na miesto „Pana Boha“ Satana na oltári. Nepriatelia nášho svätého náboženstva od zadu napadli nám sväté sviatosti, ako zloděj netrufajúci si od predu, od zadu napadne dom poriadného hospodára. Musíme teda byť obozretní, a predo všetkým musíme znáť našich nepriateľov, ale aj našich priateľov!

Včul už ale potešiteľne sdelujem vysoko ctenej Redakcii „Kresťana“ že ten spomenutý dopis v 15-tom čísle znamenito účinkoval na obrátenie tých pobludilých Klčovanov, tak asi jako účinkuje horká medicína na očistená krve, lebo všetci, výmuc krivonosov, svoje nešťastné podpisy odvolali, žiadajúc ich od pána notára nazpät, čo ale nedostali; Následkom toho išli ku nášemu blízkeému prevelebnému P. Farárovi Bolerázskemu, lebo ku svojemu si netruľfali, a to je aj ďaleko a veď aj bolo náhlo lebo aj jejích žienky ich za to hodne bombardovali, a čo potom vlastne svedomie, a tu u nášeho p. Farára odvolali svoj omyl a zaslúbili sa ku ľudovej stránke.“

A dobre tak, len nech tak učinia všetci pobludilí po všetkých obciach buďme všetci jedna myseľ jedno srdco; a zvolajme všetci! Nech žije «ľudová Stránka» opravdivý náš priateľ!

Bolerázsky roľník.

Z Trenčianska.

Vysoko ctený pán Redaktor!

Od jedného času potomci Jakubovi, dľa nariadenia exministra Čákyho Izraeliti, a dľa najnovšieho recipovania židáci na čele s Haas-Deutschom počínajú škaredým okom na nás kresťanov pozeráť, nelúbime sa im, za zlé nám to majú, že sa počínáme zo spánku prebudzať, že začínáme žiť a pohybovať sa; není to po ich volí, poznať to z toho, že na nás hory-doly váľajú, menajú nás buričmi, ultramontánmi a len jedinne preto, že začíname si svoje práva hájiť a zastupovať.

Každý, ktorý povzbudzuje ľud náš, aby si svoje práva bránil, hneď je do čiernej knihy zapísaný, ortel smrti je nad ním vypovedaný — rozumie sa, že zo strany židovskej — vyhlásený je za buriča, antisemitu, za pánslava, za vlastizradcu a keďby to od nich závy-selo i povyšný by bol na šibenicu, to je ale dobre, že Pán Boh nedoptúsi aby istému zvieratku rohy nariastly. Takýmto spôsobom chcía zničiť ľudovú stránku a nášho „Kresťana“, príčina je tá, že sedliaci ba aj pánovia, ktorí majú ešte trochu citu nábožen-ského a dobrobyt vlastní a národa nosia nielen na jazyku ale aj v srdciach svojích pristupujú k ľudovej stránke, a toto je to, čo p. liberálov a židáčkov hnevá, lebo vidia, že sami zotávajú.

Staré príslovie hovorí: „pravda oči kofe“, pone-váč náš „Kresťan“ len vždy pravdu píše, ľudu nášmu oči otvára, naši nepriatelia hnevajú sa naň a všemož-

ným spôsobom robia, aby ho zničiť mohli keď mu ale uškodiť nemôžu, aspoň na jeho jednotlivých článkoch si jed svoj vyľievajú podrápajúc ich na samé kúsky, jako sa to nedávno na St. Bystricích stalo, zlé jazyky vravia, že jeden cvičený pán (dľa chýru má to byť Sevčík Aladár exekutor) videl u richtára jedno číslo «Kresťana» — neznám z jakéj príčiny — tak sa nahneval, pochytil to číslo „Kresťana“ spomínajúc pri tom Boha i ostatných Svätých — istotné nie z pobožnosti — podrápal, na zem hodil a pošliapal po ňom.

Spomenutý panaček si myslel, že za tento hrdinský skutok bude vyznačený radom «masného hrncu» lež ináč sa stalo, na miesto vyznačenia prišlo vyzdvihnutie z úradu. Len to ešte poznamenám, že od takýchto pánov a „dobrých katolíkov“ nech nás Pán Boh ochraňuje.

Jako som spomenul „Kresťan“ oči otvára nášmu ľudu, a je to aj pravda, to z toho vidno, že náš ľud už tak ľahko na lep židáčkom nesedá, lebo sa ich boji jako pijavic. Tito pánici z Tarnopolu vidiac svoje polozenie búchajú a tária do sveta, že tomu sú príčinou kňazy, ktorí ľud búria a huckajú na proti židom. Není tomu tak! Nás nik nebúri na proti židom, vy to sami židáci robíte, vy sami búrite ľud na proti sebe, vy sa sami zošklivujete pred národom, vaše skutky robia vás zlými, vaše skutky poburia v každom statočnom človekovi krv, vidiac vašu nespravdливость, vašu falešnosť; že ste už pred ľudom zošklivení sú dokazom tie vaše mená, jako vás ľud všobecne menuje n. pr. Motyl, Motaj, Potkan, Baranec, Ťaškavy, Prezus, Matela, Lantoš a t. d.

Vtáka po perí a človeka dľa skutkoch jeho poznáme, a preto aby sme lepšie židákov poznali len pár príkladov prednesiem.

Pred tromi rokmi v Zborove jeden židák menom Šukaj vykľal oku jednomu gazdovi len preto, že mu v zimnom čase vstúpil do krčmy zasnažený a včul keď je vec pri súde ešte sa mu vyhráza.

Učme sa poznávať židákov z nasledujúceho príkladu, jako vedia si ľahkým spôsobom peniaze nadobývať. Keď som chodil po bystriskej doline Maria Timek mi vypravaľa, že vošla do sklepu i zo svojou švagrinou k Sládkovi (z pokolenia Abrahámového) kvapky (cukriky) kupovať, vidiac Sládek, že z cukrikov budú mať málo „rebachu“, na silu dal tým dvom babám jakehosik plátna hovoriac, že mu to hneď nemusia zaplatiť, on to aj dočká, kedy budú mať môžu mu to vyplatit, takýmto sladkými ale falešnými rečičkami obalamutil ich a spomenuté ženy sadly mu na lep; v tú minútu istotne trel si dlaňe, že dobrý «gšeft» zpravil pri tom rátať i na úžersky interes. Odchádzajúc od neho ubezpečovaly recipovaného občana, že podlžnosť v krátkom čase zplatia.

Maria Timek za pár dní doniesla svoju podlžnosť, mudrlant ale židák myslel si «dobrá vyhovorka stojí groš» keď možem „gój“ a ošialif, s tým ju odstrániť, že on to nemôže včul prijať, lebo keď to majú spolu zapísané v knihe aby to v hromađe doniesli: bojác sa aby im veľké úroky neprirátal, zobrali sa a doniesli mu celú summu, on ale pohnul rozu nom, vidiac pred sebou dve sprosté baby, už o mnoho viac pýtal, nežli mu boly podlžné; včul sa im vyhráza jestli mu nezaplatia, že ich bude žalovať.

Ešte jeden príklad, ktorý sa tiež stal na St. Bystricích.

Istý občan kúpil si funt loja u horespomenutého Sládka, i dostal ho ale jaký?? Nechcem ho obširnej opísať, aby som vám ct. čitatelia apetit nepokazil. Dost

na tom gazda vzal loj a ukázal to žandárom, pán strážamešter odebrel loj, vypitujúc sa gazdu z ktorého sklepu by bol ten loj kúpil, lebo sam uznal, že ten loj je zdraviu škodlivý, pretože sa ale chcel istotou o zkazenosti loja presvedčiť, požiadal okresného doktora (tiež z národu vyvoleného) aby udal mienku svoju, zdalíž dá sa ten loj bez uškodenia na zdraviu požívať?? On ale na miesto toho žeby svoju mienku bol povedal, začal sa vypytovať od koho je loj kupený, pán strážamešter nebol ochotným mu povedať meno predavača, a preto aj p. doktor uznal, že ten loj zdraviu škodlivý. Pán strážamešter súc ujistený v svojej mienke, hneď šiel k spomenutému Sádskovi a tam ešte 20 kilo takého loja zhabal, celú vec oznámil slúžnovskému úradu ba aj zhabaný loj tam poslal.

Jakonáhle očul p. doktor, že ten loj je od Sladka, hneď sa jeho mienka premenila a už uznával, že ten loj je dobrý a zdraviu neškodí (istotne z tej príčiny, keď v Sladkovom dome byva) a to hneď aj slúžnovskému úradu oznámil; slúžnovský úrad dal loj od druhého doktora (tiež židáka) prezreť a ten ho za zlý uznal. Za takýto priestupek mal by byť prísno trestaný!!

Mohol bych ešte o úžernictve, ktoré židáci zpravádzajú písať, lež to si nechám na budúco.

Drahí občania! držme sa ľudovej stránky, lebo táto je povolaná nás vyslobodiť z pút židovských a preto: „Nech žije ľudová stránka“!

Samko.

V Orave 11-ho júnia 1895

Prevelebný pán Redaktor!

S opravdivou úľubou čítavam v našom «Kreštanovi» roztomilé články, sa mi zdá, môjho krajanu podpísaného „Čiv-čiv.“ Nevie, či jednoduchý, ale predsa dojímavý sloh jeho rozprávok, a či to, že písava o záľžitostách svojho milého rodiska zayričintlo, dosť je na tom, ja som si ho na toľko oblúbil, že keď s dichterou osťou roztrhnem obálku „Kreššana“, najsamprv sa pozrem či ten moj „Čiv-čiv“ nenačivkal zas nečo.

V poslednom čísle „Kreššana“ čítajúc člá ok tohože ct. pána pod nápisom: „Počkám ešte,“ čítal som tam medzi iným i o tých osmich pánoch so srstnými gombikami, a pretože s mienkou pána ct. mojho krajanu súhlásim nemôžem, ba docela som presvedčený o chybnosti jeho mienky, preto odhodlal som sa, aspoň na krátko skromné moje presvedčenie ct. obecenstvu «Kreššana» k láskavému rozsudku predložiť a jestli sa mi podarí — aj pána dopisovateľa na lepšiu myšlienku o tých srstných gombikároch priviesť.

Predstavte si tedy, láskaví čitateľa jednu voľbu podžupana, pri ktorej čo kandidáti hlásia sa dvaja: jeden aj druhý, plnokrvný liberál, verný mameľuk vlády a prívrženec cirkevno-politických novôt. Jedon podľa krstu je katolíkom, druhý ale evanjelikom.

Včul pýtam sa vás, ct. čitateľa, ktorý z týchto dvoch kandidátov je spoľahlivejší muž, človek pevnejšieho charakteru; či ten, ktorý proti jasnému učeniu svojej cirkve schvaľuje cirkevno politické zákony, a tak sam seba dobrovoľne vytvára z lóna cirkve, alebo či ten, ktorý ohľad berúc na slobodné skumanie, svojho vierovyznania — schvaľuje tiež?

Váš rozsudok — ct. čitateľa, zrejme môže znieť len v prospech posledného!

Myslím, že včul už i ct. moj krajan, pán dopisovateľ, bude so mnou súhlásiť, a nebude odsúdzovať neprave osoby všej úcty hodné, najmä tých piatich,

ktorí si svojím nestranným sa chovaním len uznanie a pochvalu zaslúžili.

Zaoberá sa — a to častejšie — moj krajan — i s chlebnickou otázkou, ja len toľko pripomínam, že ja miesto toho sklára ináč by som bol pani rectorke odpovedal, lebo podľa mojej mienky ten tretí je docela nevinný.

Zavieram moje riadky s tou prosbou na ct. pána dopisovateľa, aby i na ďalej pokračoval písať jeho krásne rozprávky, ale tak, aby, prv nežli by nekooho napadnul, sa presvedčil o opravdivom stave veci.

Chlebničan

HOSPODÁRSTVO

Dochovávanie zvierat v poľnom hospodárstve Uhorska má mimoriadne vážny zástoj. Všetky tie okoličnosti, ktoré v hospodárskom dorábaní poistujú čiastku dôchove zvierat a tie podmienky, ktoré vedľa poľného hospodárstva potrebným činia i dôchovu zvierat, nachádzajú sa hojne i hospodárskom živote našej vlasti. Odtialto pochádza i to, že dochovávanie zvierat je jedným najznačnejším prameňom zároku u nášeho ľudu. Tým najprekvetavejším odvetvím dôchovy zvierat ovšem bolo dochovávanie ošipaných.

Ošipané našej vlasti zaujímajú v Europe zvláštne miesto, ich jakosť je za výbornú, uznaná. Po celej Europe dochova uhorských ošipaných má prednosť pred ktorou koľvek inou krajinou.

Nedávno súčet ošipaných v našej vlasti činil ešte päť millionov. Stav dôchovy bol úplne uspokojivý a kupectvo s ošipánymi veľkánsku rozsiahlosť dosiahlo. Z jednej stránky priaznivým narúdením prírody, z druhej stránky s pomocou zdanlivo múdre vedeného smeru, Uhorsko stalo sa strediskom kupectva s ošipánymi v Europe.

A včul všetky tieto skvelé strany započínajú hynúť, keď i nie navždy, ale predsa ovšem na dlhý čas, pretože celá dôchova ošipaných celého Uhorska je od základu nakazená, a ten súčet päť millionov nezadlho sklesne na polovicu, naše kupectvo s ošipánymi na dlhý čas zaviazne, lebo cudzozemsko zavre svoje hranice uhorským ošipánym.

Roku 1892. tiež veľký dúl pustošil nám ošipané, zotavily sa z tejto galiby, ale jako sa zdá, patričné kruhy sa z toho nič nepoučily, lebo, keď si pomyslime, že včulajší dúl už v mesiaci apríli sa započínal, a predsa ministerstvo orby len včul svolalo jedon užší výbor, aby preskúmal vznikutie, následky a zastavenie sviňského dúlu.

Nesmieme zabudnúť na to, že vývoz našich ošipovaných každoročne našemu hospodárstvu donášal 65 millionov zlatých. Nie zdĺhavých poradí, lež tých najúčinnlivejších nariadení by bolo zapotreby, lebo za takéto hospodárske odvetvie všetko by sme mali urobiť a nič by sme nesmeli zanedbať, čo naše hospodárske záujmy podporuje.

Včul by zas mala vhodnú príležitosť naša vláda na to, aby energičným zakročením, keď trochu už i prineskoro — vydobyla si uznanie krajiny.

Všetci naši hospodári rátajú na to, že ministerstvo učiní svoju povinnosť, keď sú v nebezpečenstve naše najživotnejšie záujmy.

Rozmary a žarty.

Dobre vychované deti.

Pán: „Nuž dietky, čo že vy tu robíte?“

Chlapec: „Čakáme len nášho otca, aby sme ho domov priviedli, keď ho z tejto krčmy von vyhodí!“

Lacná odpoveď.

„Ja som chudobný vandrovný, prosím o malú pomoc!“

„Priateľu, to je ťažká vec, keď nemáte peňazí prečože cestujete.“

Poznal ho.

Súkromný: „Ach, pán doktor, predpíšte mi nečo proti zimnici, ja mám ukrutný smäd.“

Doktor: „Len proti zimnici vám predpíšem, lebo smäd je u vás nič nečo neobyčajného!“

Rodina si dopisuje

Jedon otec pošie svojmu synovi, ktorý po druhý krát na skúške prepadol, na prvého o dvacať zlatých menej než obyčajne a odôvodní to takto: „Jaká práca, taká pláca!“

Na čo syn hned odpovedá: „Jaký otec, taký syn?“

Nemocný hosť.

Host: „Pani hostinská, či pán notár dnes nepríde do krčmy?“

Hostinská: „Nie, on je dnes nemocný; práve včul si dal domov priniesť jaternice a klobásku s kapustou!“

Istý znak.

Pani: „Povedzte že mi ženičko, jako sa to pozná či sú slivky na strome už zrelé alebo nie?“

Sedliacka: „Tu len Vaša milosť máte zapotreby sa poobzerať, či vám už z nich ukradli alebo nie.“

L'udová strana.

Viethe co Jhano ghazda, thá ludova strana tho je len thaké ništ, jedna magnathen strana, khde chudobný človek aj na dhalej lhen chudobným človekom zostane.

Odpoveď: Ale nerozprávaj Mojšele, málo je tam židov a to je dobrý znak!

VYOBRAZENIE

Odkedy Mikuláš Lepsényi je väzňom v segedínskom štátnom žaláre, každý deň k redakcii prídu jeden alebo dva listy, v ktorých naši čitatelia na to nás prosia: aby sme v »Kresťanovi« prinesli obraz Mikuláša Lepšényiho. Týmto vyzvaniam sme chceli — nejakým spôsobom — zadosť učiť, kde sme si do včulajšieho čísla našich novin obraz volili. Tento obraz sme my nedali vyhotoviť, lež nám Julo Markoš redaktor a majiteľ dričného katolíckeho vtipného časopisu, ktorý ochotne prepúšil ho »Kresťanovi«. Je pravda, že tento obraz není verným vyrazom tvári Lepšényiho až takrečeno do prehovorenia, na koľko, keď by bol maľovaný — nevyhnutne by červenú barvu ukazoval, tvár ale Lepšényiho starosť a boj za niekoľko rokov planou učinily na toľko, že žltosť jej snáď ani kost segedínskeho štátneho žalára nebude v stave premeniť na červenú. Ináč ale myslím, že kto si ťahy tohoto obrazu dobre zapamätá, Lepšényiho na prvý pohľad pozná. Ale tá výhoda tohoto obrazu nad jeho nedostatok väčší pozor zasluhuje, že naši čitatelia ho tu môžu spatriť, s jeho dvoma dobreprajúcimi. Podľa pochopu oného žartovného časopisu »Herkó Pátra« a síce na tomto obraze je vidno dvoch pánov, ktorým Lepsényi môže sa poďakovať, že za mnohé vznešené služby v záujme náboženstva preukázané už v tomto živote bol účastným mzdy a vzal jednu čiast odplaty tým, že ztratil slobodu.

Milí voličia! Dobre si pozrite na tú tvár toho väzňa, a máte vedieť, že pokojnosť na nej není robotou kresliaceho, lež je kreslením ducha. Ten muž, ktorý zná trpeť tak ticho, jako jedon baránek stane sa divým tigrom, jaknáhle napadajú náboženstvo, kráľa alebo ľud. Včul je čas jeho trpenia, preto je tak spokojná a tichá jeho vznešená tvár; príde i čas jeho účinkovania a znova sa budú triasť podlí nepriatelia kráľa, cirkve a ľudu jeho pohľadu blesky sypajúceho.

My sa dotiaľ modlime za neho, aby väzenie i na ďalej s odovzdanosťou môhol snášať a jestli že od nás vystane nejaký milodar, uľavme mu ním jeho osúd v mene Pána Ježiša, ktorý za pravdu mnoho trpel!

ODKAZY REDAKCIE.

Naše noviny „Kresťan“ velebným Pánom v Kristu i erga sacra sú k dostániu, kto by tedy zamýšľal si takto zaopatriť naše noviny, nech sa obráti na Redakciu „Kresťana.“

Prosíme našich ct. predplatiteľov, aby, keď chcú obnoviť svoj predplatok, alebo noviny reklamovať, vždy ráčili pripojiť nápisnú obalku.

Szolcsány. B. J. Zlé nechceme rozširovať, preto váš dopis neuverejníme, aby sa to ešte aj iní nenaučili; dost, že už boli od duchovného pokarhaní.

Ostryhom. O. L. Srdečný pozdrav za vašu usilovnosť!

Alsóbofalu J. Er. Predbežne neznáme, ale sa oobzreme a v budúcom čísle Vám odpovieme.

Nagy-Bittse. J. T. V poriadku je.

Nagy-Bittse. A. K. 1 zl. sme obdržali.

Nemes-Kürth. Sz. J. S utáľváňmi z našej firmy nemôžeme slúžiť. — Holič. J. Z. Ďakujeme za vašu horlivosť.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovánie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník *úplne za darmo*. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osôh, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a neozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

Knížná polica.

Katolíckému ľudu odporúčame nasledovné knihy:

Kto sa chce poriadne naučiť po slovenský *písať* a vôbec reč svoju materinskú tak znať, jako sa svedčí, tomu odporúčame nasledovné diela:

1) Slovenský Pravopis od Dra. S. Czambela v Budapešti. Isabella ulica číslo 68.

2) Josef Victorins Slovakische Gramatik po nemecky. V Budapešti u Vilema Lauffer Ujvilág ulica.

3) U toho istého vydavateľa: Slovenská Mluvnica od Mráza, čisto slovenský.

Bez známosti mluvnice není možno dobre písať!

„*Dom Svätý*“ čili „*Život Tobiášov*.“ Domom kresťanským k nasledovaniu predstavil Karol Latasse biskupský vikár v Nancy, v Lotaringii. Cena 85 kr.

Znovu vydáva: Fr. Richard Oswald správca fary na Teplej (Lenge o. p. Bélebánya). U toho istého vydavateľa je k dostaniu: *Ružencová knižička*. Albána Stolcza *myšlienky o žoltári*. Cena jedného výtisku 15 kr.

Pod menom: „*Ježiš*“ priateľ dietok Modlitby a piesne pre katolícké školské dietky zostavil Štefan Janovčík farár likavský. Tlačou Karla Salvu. — Nákladom vlastným.

„*Blahoslavený*“ P. Diego z Cadixu kňaz rádu kapucinského. Spísal: P. Norbert Stock. Poslovenčil: Alois Behúnek farár lančársky. K dostaniu: V Trnave u Žigmunda Wintera.

„*Kráľovná Sv. Ružena*.“ Mesačné sošity, vychádzajú 1-ho v každom mesiaci. Predplatná cena na celý rok 80 kr. (160 halierov), Spisuje Štefan Pironcsák farár v Trstenej v oravskej stolici, u ktorého sa možno predplatiť.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 7.35—7.60 zl. Raž 6.00—6.05 zl. Jačmeň: na krm 6.50—6.80 zl. do pálenic 6.90—7.00 zl. na vátu 8.10—8.15. Oves: 6.70—6.90. Kukurica: 6.80—6.90. Proso: 7.00—7.10. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 11.50—12.50. Koprné semeno: 12.50—12.75.

3. Strova: Veľká biela fizuľa 8.00—12.40; tmavá 6.80—7.00 okruhlá: 9.00—9.50., drobná 11.10— tarkavá 5.90—6.00. Šošovica 9—23. Hrach 9.00—12.50. Čistá 15.00—17— zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 18—20. Burgyňa 3.00—3.10. Cibula 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petržeľem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lí ne seno. 3.60—4.00. Lesné a horné seno 4.00—4.20. Slama. Na postielanie: 1.20—1.40. Žup 1.40—1.60.

6. Siatie: Červená ďatelina 66—70. Lucerna 48—52 zl. Jarní ladník 8—9 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 489 hospodárskych volov; 123 dojných kráv. Nasledovné boly ceny: Vyborná pára volov do jarma do 390—400 zl. Dojné kravy: za jeden kus 53—75 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 455 kusov oviec. Ceny: 14—17 zl. za páru, a 20—23 kr. za živý kňo. Svinský trh: za kilogramm 42—43. V salašoch 18.068 kusov bolo umiestnené.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 32—33 zl. Vosk 164—165. Vajca 47—50. Loj. Maslo I. 100—140 zl. II. 70—120 mc. Slanina 42.50—43., udená 43—50 zl.

Zodpovedný redaktor: Gerhard Németh.

TLAČIAREŇ

„SVÄTÉHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, I. OKRES, DÖBRENTÉY-U. Č. 18.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskými písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlače týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. kňazstva a obecných predstavenstvá na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

Prv

nežli by ste si tkaninu na jarné a letné šaty zaopatril, pýtajte vzorkovú sbierku hojne vyberaných a najnovějších látok zo skladu

MORICA SCHWARCA

na jemné vlnové tovary Zwittau 4. (Brno.)
I tú najmenšiu maličkosť pošlem. Nezodpovedavý tovar naspák vezmem.

Vzorky bez poplatku.

Krásnu knihu na vzorky pánom krajčírom, keď pošlú 50 kr., čo pri prvom odobere sa môže zarátať.

OZNAMY PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE
OZNAMOVÁCA PISÁREŇ VILÉMA FRIE-
DENSTEINA (BUDAPEŠŤ, BÁLVÁNY-U.
ČÍS. 2.) PRIJÍMA.

Znalec v prietrhových uväzkach.

J. Keletího cis. kr. rakúsko-uhorska a belgicko kr. výhodná prietrhová uväzka od tých najhýrečnejších lekárskech auktorit je za najlepšiu uznaná, nešmika sa, nečiní neprijemný nátlak a mimoriadne je cieľu priramaná.

Novota!!

Keletího prietrhová uväzka z gummi, výhodou zaopatrená 1894. v mesiaci marci. Vyznačená v Brüsseli 1893. zlatou medáliou a skvostnou listinou. Pelotty úplne môžu sa až na prietrh položiť, s ochrankou z jeleňovej kože a s poisťovácim pásom.

Ceny: na jeden bok 6 zl., na dva boky 12 zl.

Suspensorium, bruchohá uväzka (elastična) krčová pančočka z gummi, brucho-podväzujúca, rovnodržiacia ústrojná šnúrovačka, umelecké nohy a ruky.

J. KELETI,

lekársko-hojičský mechaniker a fabrikant cis. a kráľovských uhors. výhodných prietrhových uväzek.

V Budapešti, IV., Korónahereceg-ulica číslo 17.
(v dome Servitov.)

13-20

Obrázkový cenník zdarma a bez poplatku.

Velebným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetké cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad na sklade sú a hreď sa môžu poslať: **Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.**

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

Krstné, sobášne a smrtné listy,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížičky pre údy občianských spolkov a knížičky splácováce.

Kus týchto 12 stranových knížičiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné odtisky a odposielá ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1894. 29. septembra (I., Döbrentey-ulica 18.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.